

Jani Hettula

YHTEISKEHITTÄMISEN KEINOT ALUEKEHITTÄMISESSÄ

Kandidaatintyö
Rakennetun ympäristön tiedekunta
Jukka Puhto
12/2019

TIIVISTELMÄ

Jani Hettula: Yhteiskehittämisen keinot aluekehittämisessä
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Rakennetun ympäristön tiedekunta
12/2019

Tutkimuksessa esitettiin aluekehittäminen ja yhteiskehittäminen käsitteenä. Aluekehittämisessä käytettyjä yhteiskehittämisen keinoja ovat muun muassa aivoriihet, kyselyt, camp -tekniikat, avoimet kokoukset, charrettet ja uusimpana U-cityt. Yhteiskehittämisessä aluekehittämisen parissa tulee valita ensiksi joukko, jolla aloitetaan kehittämään yhdessä aluetta. Tärkeintä tässä yhteistyössä on jokaisen kuunteleminen sekä jokaisen yksilön välinen arvostus.

Yhteiskehittämällä aluetta alueen arvoa pyritään nostamaan. Aluekehittämisessä ei aina voida tietää, millaiseksi alue kehittyy ajan kuluessa. Siinä onkin tärkeintä ohjata alueen kehittämistä haluttuun suuntaan.

Yhteiskehittämisen keinona aluekehittämisessä on hyvä käyttää charretteja. Charrettet ovat sovelias tapa kehittää asioita, jotka ovat helposti ymmärrettävissä ja konkreettisia. Monet yhteiskehittämisen keinot ovat erilaisia variaatioita toisistaan, joten aluekehittämisessä tulee käyttää mahdollisuuksien rajoissa useampia eri keinoja hyödyksi. Kyselyt ovat erityisen sovelias tapa kartoittaa alueen asukkaiden mielipiteitä kehitettävistä kohteista.

Avainsanat: yhteiskehittäminen, alueenkehittäminen

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	1
1.1 Taustatiedot	1
1.2 Tutkimuksen tavoite	2
2. YHTEISKEHITTÄMINEN KÄSITTEENÄ	3
2.1 Yhteiskehittämisen pääpiirteet	3
2.2 Yhteiskehittämisen pääkysymykset	5
3. YHTEISKEHITTÄMISEN TYÖKALUJA	6
3.1 Aivoriihi	6
3.2 Brainwriting	7
3.3 Camp-tekniikat	8
3.4 Avoimet kokoukset	9
3.5 Kyselyt	9
3.6 Charrettet	10
4. ALUEKEHITTÄMINEN KÄSITTEENÄ	12
5. YHTEISKEHITTÄMINEN ALUEKEHITTÄMISESSÄ	14
5.1 Osallistuminen ja osallistaminen	14
5.2 Yhteiskehittämisen osapuolet	15
5.3 Yhteiskehittämisen kolme eri ryhmää	16
5.4 Avoimet kokoukset	17
5.5 Kyselyt	17
5.6 Camp -tekniikat	18
5.7 Skenaarioiden luominen	18
5.8 Charrettet aluekehittämisessä	19
5.9 U-city	20
6. JOHTOPÄÄTÖKSET	21
LÄHTEET	23

1. JOHDANTO

1.1 Taustatiedot

Yhteiskehittämistä on nykyään kaikkialla. Se on jo oikeastaan niin yleistä, että voidaan sanoa sen muuttuneen kilpailuetua tuovasta tekijästä pärjäämisen edellytykseksi markkinataloudessa. (Aaltonen et al. 2016) Se nähdään työkaluna, jolla voidaan nostaa vallitsevien palveluiden odotuksia yhä korkeammiksi sekä työkaluna, jolla voidaan korjata nykyisiä puutteita erilaisissa palveluissa tai tarpeissa. Se myös kuitenkin haastaa firmoja ja julkisia palveluita kehittämään yhteiskehittämisen työkaluja erilaisten projektien kuten rakennusprojektien käyttöön. (Tuurnas 2015) Tässä tutkielmassa pyrin tutkimaan erilaisia yhteiskehittämisen keinoja, joita pystytään käyttämään hyväksi osana alueenkehittämistä.

Greerin (2014) mukaan asiakkaat haluavat kehittää yhteistyössä palveluntarjoajan kanssa palvelua tai tuotetta, sillä he tuntevat luovansa näin arvoa tuotteeseen. Tällöin asiakkaat ikään kuin jo kiintyvät lopputulemaan mukaan ja ovat valmiita ottamaan vastuuta, mikäli tuote epäonnistuu. Tuotteesta tulee siis arvokkaampi asiakkaalle. Mattila (2014, s. 46), joka on tutkinut, kuinka eri toimijat saadaan yhdessä toteuttamaan palvelut uudelle asuinalueelle, yhtyy ajatukseen ja kertoo tutkimuksessaan, että yhdessä tekeminen ja yhteisöllisyys koetaan erityisen tärkeäksi uuden asuinalueen kehityksessä. Naapurien kanssa tutustuminen ja uudet ystävyysuhteet sitovat ihmisiä alueilleen tehokkaammin kuin mikään muu tekijä.

Tutkimukset osoittavat, että ammattilaisten ja paikallisten asukkaiden mielipiteet samoista kehityskohteista eroavat toisistaan paljon (Al-Kodmany 2000 s. 1). Yhteiskehittämisen avulla niin asukkaiden kuin ammattilaisten kehitysehdotukset voidaan ottaa huomioon. Näin asukkaiden silmissä asuinalueen arvo nousee ja asukkaat ovat tyytyväisiä alueen lopputulemaan. Yhteiskehittäminen onkin siis iso osa asuinalueen arvon kohottamista.

1.2 Tutkimuksen tavoite

Tutkimuksen tavoitteena on tutkia millaisia yhteiskehittämisen keinoja ja työkaluja voidaan käyttää hyväksi aluekehittämisessä. Tutkimuskysymyksiä ovat:

1. Mitä on yhteiskehittäminen?
2. Miten yhteiskehittämistä on hyödynnetty aluekehittämisessä?
3. Millaisia työkaluja yhteiskehittämisessä on käytetty?
4. Millaiset työkalut soveltuvat aluekehittämiseen?

Tutkimuksessa tuodaan esille yhteiskehittämisen sekä aluekehittämisen käsitteet sekä tutkitaan tarkemmin yhteiskehittämisen keinoja ja niiden käyttöä aluekehittämisessä. Näistä keinoista valitaan aluekehittämiseen sopivimmat vaihtoehdot, joita pystytään käyttämään laajasti osana kehittämistä. Päätelmissä kerrotaan näistä vaihtoehdoista lisää.

Aiheessa käytettävä alue on suurimmillaan kaupunginosa ja pienimmillään kortteli. Tutkimuksessa ei siis tutkita valtioita, kaupunkia, kuntia tai kerrostaloja, vaan keskitytään kaupunginosan aluekehittämiseen. Kaikki infrahankkeet, jotka menevät yli määrittelemän alueen, rajataan pois, vaikkakin niillä olisi suuri merkitys alueelle.

Tutkimuksessa ei keskitytä yksittäisiin yrityksiin, vaan kerrotaan yrityksistä, toimijoista ja kaupungeista yleisellä tasolla asiantuntijoina tai muina vastaavina. Tulee kuitenkin olettaa, että kaupunginosa liittyy suurempaan tai minimissään keskisuureen kaupunkiin, jolloin yhteiskehittämiseen liittyy mukaan suuri käyttäjäjoukko. Tutkimuksessa keskitytään lähinnä yhteiskehittämiseen, jossa toimivat asukkaat sekä alueen muut vaikuttajat erillisinä osapuolina. Muita vaikuttajia ei jaotella muihin ryhmiin, sillä muiden ryhmien välillä tapahtuu paljon erilaista yhteiskehittämistä, jolloin aihe kasvaisi suureksi.

2. YHTEISKEHITTÄMINEN KÄSITTEENÄ

2.1 Yhteiskehittämisen pääpiirteet

Yhteiskehittämisessä on tasavertaisia osapuolia kehittämässä yhteistä asiaa, missä opitaan toisilta avointa vuorovaikutusta hyödyntämällä (Asunto ensin 2016.). Tuurnaksen (2015, s. 584) mukaan yhteiskehittäminen onkin nykypäivänä noussut yhdeksi välttämättömäksi osa-alueeksi hallita projekteja. Yhteiskehittämistä voidaan hyödyntää niin fyysisissä kuin virtuaalisissa ryhmissä. Kehityksen kohteena voi olla mitä vain fyysisten alueiden ja liiketoimintamallien välillä. (Aaltonen et al. 2016)

Yhteiskehittämisessä on tärkeää vaikuttaa toisten osapuolien kehitysideoista. Vaikuttumisen avulla pystytään hiomaan muiden ideoista parempia ja toisaalta korjaamaan omista ideoista virheitä sekä näkemään toisten osapuolien näkökulmia omiin ideoihin. Toisten esittämät ideat voivat toimia avainasemassa omien ideoiden kehityksessä. (Kosonen 2019) Espoon kaupungin laatimassa yhteiskehittämisen käsikirjassa (2018, s. 6) todetaankin, että yhteiskehittämisellä kaupunkisuunnittelijat ja yritykset pystyvät ymmärtämään paremmin asukkaidensa tavoitteita sekä arvoja.

Tasavertainen osallistuminen on yksi yhteiskehittämisen avainasioista. Heti projektin alussa mukaan otetaan riittävästi eri osapuolia, joiden ajatuksia ja erilaisia ideoita kuunnellaan. Näin saadaan kaikki tuntemaan itsensä arvokkaiksi ja tuotteliaiksi sekä turha hierarkia kitkeytyy pois. Yhteiskehittämisessä pitää myös osata tunnistaa toimijoiden erilaiset tavoitteet, joista pystytään luomaan yhteinen päätavoite. (Aaltonen et al. 2016) Yhteiskehittämisellä kehitetty tutkimus tai projekti on siis useamman eri osapuolen välisen vuorovaikutuksen kautta kehitetty tuotos, jossa näkyy erilaiset näkökulmat aiheesta. Tutkimus ei tällöin ole vain malli yhden osapuolen näkökulmasta. (Kosonen 2019)

Yhteiskehittämisessä tulee olla avoin ja hyvä ilmapiiri, jotta erilaisia ideoita saadaan kokeiltua nopeasti käytännössä (Asuntoensin 2016). Aaltosen et al. (2016) mukaan toimijoiden pitää saada äänensä kuuluviin ja tuntea, että heitä arvostetaan osana joukkoa, jotta heistä kaikista saadaan esiin parhaat puolet ja ideat. Tuurnas (2015, s. 584) esittääkin, että luotto, kasvokkain kohtaaminen sekä vastavuoroisuus ovat tärkeitä

elementtejä yhteiskehittämisessä. Tällöin innovointi nähdään tarkoituksellisena, oppimiseen perustuvana käytäntönä, joka sisällyttää satunnaisia havaintoja.

Yhteiskehittäminen nostattaa erilaisia tunteita pintaan, joita pitää pystyä hallitsemaan. Kaikkien tulee olla avoimia erilaisia ideoita kohtaan sekä pystyä vastaanottamaan ja antamaan rakentavaa palautetta. (Aaltonen et al. 2016) Kososen (2019) mukaan on tärkeää vaalia kaksisuuntaisuutta ja yhdessä kehittämistä koko prosessin ajan. Mitä tiiviimpää se on ollut, sitä paremmat ja yhdenmukaisemmat tulokset ja käsitykset saadaan lopputulemasta. Tuurnas (2015, s. 584) mainitseekin, että yhteiskehittämisessä opitaan yleensä kokeilujen ja erehdyksien kautta.

Suurin hyöty yhteiskehittämisessä on monen eri näkökulman kuuleminen ja tunteminen. Eri sidosryhmiä kuulemalla muutkin osapuolet lisäävät omaa empiiristä ymmärrystään toisistaan sekä pystyvät korjaamaan omia ideoitaan paremmiksi. Näin ideat saadaan palvelemaan muitakin osapuolia ja pystytään ehkäisemään erimielisyyksiä. (Kosonen. 2019) Kuitenkin Osborne ja Strokosch (2013, s. 43) huomauttavat, että vaikkakin eri osapuolet osallistuvat ja antavat uusia ideoita projektin kuluessa, heitä ei saa sekoittaa keskenään. Kuluttajista, asukkaista tai jostakin muusta vastaavasta kohderyhmästä ei voi tehdä kehitettävän asian ammattilaisia, vaan heitä tulee käyttää enemmänkin uuden tiedon ja empiirisen kokemuksen lähteenä.

Yhteiskehittäminen on tapa vahvistaa osallisuutta sekä yksilö- että yhteisötasolla. Tällöin tavoitteena on asukkaille tarjottavien palveluiden, kuten lähikauppojen tai liikuntamahdollisuuksien, ja infrastruktuurin laadun parantaminen erilaisia osallistumismekanismeja, kuten konsultointia ja osallistuvaa suunnittelua, käyttämällä. (Tuurnas & Haveri 2017, s. 63) Roserin et al. (2013, s. 26) mukaan yhteiskehittämisessä laajennetaan arvoketjua. Sen tähden yhteiskehittäjien mukana rajat kehittäjien ja hallinnon välillä muuttuvat. Yhteiskehittämiseen osallistuvilla yrityksillä tulee olla joustava, mutta systemaattinen sopeutuminen tilanteeseen ja heidän tulee ottaa sidosryhmät päätöksiin mukaan.

2.2 Yhteiskehittämisen pääkysymykset

Roser et al. (2013, s. 26–27) ovat listanneet pääkysymyksiä, joiden avulla pystytään tarkastamaan, onko yhteiskehittäminen tarpeellista projektissa tai tutkimuksessa. Kysymyksillä pystytään hahmottelemaan yhteiskehittämisprojektin alkuperäinen strategia, lähtökohdat ja teemat. Niiden avulla saadaan myös liitettyä yhteiskehittäminen oikeaan kohtaan projektia. Pääkysymykset ovat seuraavat:

- Ketkä otetaan mukaan yhteiskehittämiseen?
- Mikä on yhteiskehittämisen tavoite?
- Missä vaiheessa innovaatioprosessia sen tulee ilmetä?
- Kuinka paljon yhteiskehittämisessä tulee olla osallistumista?
- Missä vaiheessa prosessia kukin osapuoli on mukana?
- Miten eri osapuolet saadaan motivoitua?

Roserin et al. (2013, s. 23–24) mukaan yhteiskehittämistä tehdään kahdella eri tavalla, jotka ovat B2B eli Business to Business (suomeksi liiketoimintaa yrityksille) sekä B2C eli Business to Consumer (suomeksi liiketoimintaa kuluttajille). B2B haarautuu kahteen tasoon: toimitusketjun innovointiin sekä strategisten allianssien innovointiin. Toimitusketjun yhteiskehittäminen keskittyy vertikaaliseen yhteistyöhön eri asiantuntijoiden ja toimitusketjujen tasojen välillä ja tuottaa enemmän toisistaan riippuvaa ja vastavuoroista arvoa kehitettävään asiaan. D’andrea et al. (2019, s. 675–678) toteavatkin, että B2B on enemmän eri yritysten välistä yhteistyötä kuin suoraan kuluttajien tuottamaa tietoa hyödyntävää kehitystä. Tällöin ei siis kehitetä suoraan kuluttajille tarjottavaa palvelua, vaan pääasiassa toimitusketjujen välistä yhteistyötä. (D’andrea et al. 2019, s. 675–678) B2C taas keskittyy kuluttajan ja yrityksen välisen suhteen hoitoon. Siinä käytetään työkaluja, joilla voidaan parantaa kuluttajien vaatimuksia ja tyytyväisyyttä. Näitä ovat esimerkiksi asiakaspalautteen hyödyntäminen tai suora kuluttajan hyödyntäminen päätösten tekemisessä. (Roser et al. 2013, s. 23–24) B2C -yhteiskehittämisessä täytyykin olla hyvin selkeät tavoitteet ja säännöt, ettei kuluttajien ideoita sivuuteta kehitettäessä aihetta (D’andrea et al. 2019, s. 675). Näin ollen pitääkin olla alusta asti selvää kenelle yhteiskehittämistä halutaan tehdä.

3. YHTEISKEHITTÄMISEN TYÖKALUJA

3.1 Aivoriihi

Tunnetuimpia yhteiskehittämisen työkaluja on aivoriihi (eng. Brainstorming), joka on yleistynyt jo 1950-luvulla. Sen perusideana on kehittää suuria määriä ideoita joukolla, joista voidaan jatkokehittää eteenpäin sopivimmat ideat. (Anttiroiko 2013, s. 341). Wilsonin (2013, s. 3) mukaan tavanomaisimpaan aivoriiheen valitaan kolmesta kymmeneen henkilön joukko. Tälle joukolle annetaan selvä ongelma, kysymys tai aihe, johon heidän tulee keksiä ratkaisu tai ideoita, miten ratkaisua voitaisiin pyrkiä selvittämään. Lopulta näistä ideoista yritetään muodostaa paras ratkaisu tai innovaatio ongelmaan. Mongeau ja Morr (1999, s. 15) ovat listanneet aivoriiheen neljä sääntöä, joita on hyvä noudattaa saadakseen maksimaalisen hyödyn aivoriihestä.

1. Kritiikkiä ei saa ilmaista heti aivoriihessä. Kritiikki tulee jättää myöhempään ajankohtaan.
2. Rento ja estoton ilmapiiri on tervetullutta. Mitä hullumpi idea on, sen parempi.
3. Ideoita halutaan paljon. Mitä enemmän ideoita löytyy, sitä varmemmin sopiva idea löytyy.
4. Kombinaatioita ja kehitysehdotuksia tulee etsiä. Osallistujien tulee tehdä kehitysehdotuksia toisten ideoihin tai yrittää yhdistää eri ideoita keskenään.

Näiden sääntöjen avulla pyritään saamaan suuri määrä ideoita sekä nostamaan osallistujien mielikuvitusta esiin. (Mongeau & Morr 1999, s. 15) Anttiroiko (2013, s. 335) mainitsee, että tällaiset luovuustekniikoiden säännöt kehitetään vahvistamaan divergenssiä ja parantamaan sitä kautta ideoinnin tuloksia.

Aivoriihen osallistujajoukolle voi olla monia erilaisia valintakriteerejä. Kelly (2010, s. 91–92) kertoo, että ryhmä voidaan tehdä valitsemalla eri ääripäitä, kuten vanhoja ja nuoria yhteisön jäseniä, rikkaita ja köyhiä yhteisön jäseniä tai korkea- ja matalakouluttuneita jäseniä. Ryhmät voidaan myös muodostaa erilaisista sidosryhmistä, kuten yhdistyksistä, valitsemalla. Kolmas vaihtoehto osallistujien valintaa on valita arvostettuja yhteisön

jäseniä mukaan aivoriiheen. Näillä keinoilla voidaan varmistua, että innovaatiota on kehittämässä sellaiset henkilöt, joihin kohderyhmä voi luottaa.

Aivoriihellä on myös omia heikkouksiaan. Barnettin et al. (2006, s. 43) mukaan aivoriihen suurin ongelma on tuottamisen estäminen. Yleisimpiä tällaisia ovat puheenvuorojen häiritseminen sekä joidenkin henkilöiden kuulemisen unohtaminen. Jotkut osallistujat voivat olla myös pelokkaita tuomaan omia ideoitaan ilmi ja pelkäävät toisten reaktioita omiin ajatuksiinsa. Wilson (2013, s. 6) täydentää, että näiden ongelmien vähentämiseksi aivoriihi sessiossa täytyy olla hyvä johtaja, joka osaa antaa arvoa kaikille osallistujille.

3.2 Brainwriting

Wilson (2013, s. 52–54) kertoo aivoriihen variaatiosta nimeltään ”brainwriting”. Ajatuksena on luoda ryhmiä, joissa kirjoitetaan lapulle ideoita ja kierrätetään näitä lappuja eteenpäin seuraaville henkilöille, jotka täydentävät ideaa omilla ajatuksillaan. Vahvuutena normaaliin aivoriiheen on, ettei tähän metodiin osallistuvilla tarvitse olla vahvoja sosiaalisia taitoja, jotta heidän ajatuksensa saadaan esille. Tällä tavalla saadaan myös pienennettyä erilaisten ryhmien väliset sosiaaliset erot, kun ei voida tietää, kuka on kehittänyt minkäkin idean.

Mongeau ja Morr (1999, s. 19) toteavat, että tutkimuksen mukaan ”brainwriting” toimii paremmin silloin, kun olemassa olevaa asiaa yritetään parantaa. Saman tutkimuksen mukaan normaali aivoriihi toimii paremmin tilanteessa, kun tarvitaan uusia innovaatioita. Mongeau ja Morr (1999, s. 19) kertovat myös tutkimuksesta, jossa tutkittiin teen pakkaamiseen liittyviä ongelmia. Tutkimuksen mukaan teen pakkaamisen parantamisessa ”brainwriting” tuotti aivoriihtä enemmän ongelman ratkaisuehdotuksia. Ratkaisut olivat myös toimivampia kuin vastaavasti aivoriihessä keksityt ideat.

3.3 Camp-tekniikat

Anttiroiko (2013a, s. 344) kertoo teoksessaan aivoriihen kaltaisista luovuutta ja innovaatioita hyödyntävistä Camp-tekniikoista. Camp -tekniikoilla pyritään kokoamaan eri ihmisiä, joilla on kiinnostusta käsiteltävää aihetta kohtaan. Näiden tilaisuuksien alussa heti avauspuheenvuoron jälkeen annetaan osallistujien keksiä aiheita, joista voidaan kehittää uusia innovaatioita. Aiheista muodostetaan lopulta koko tapahtumalle ohjelma.

Hyvä esimerkki tällaisesta Camp -tekniikasta on Lee et al. (2012, s. 154–153) mainitsema Toronto Transit Camp, joka on yhden päivän kestävä ongelmien ratkaisu tilaisuus. Sen järjestäjänä toimii Toronto Transit Comission. Tilaisuuteen pystyi osallistumaan kuka tahansa liikenteen käyttäjä tai aiheesta kiinnostunut. Tavoitteena oli kehittää ihmisten hyviä kokemuksia liikenteessä sekä Toronto Transit Comission nettisivuja. Tilaisuuden jälkeen Toronto Transit Comission käsitteli ratkaisuehdotuksia ja tarkasteli, sopivatko ne heidän ongelmien ratkaisuun.

Anttiroikon (2013a, s. 352) mukaan aivoriihen ja Camp -tekniikan välinen eroavaisuus on ohjelman rakentamisessa sekä keskusteluteemassa. Aivoriihessä nämä kummatkin ovat valmiina, kun taas Camp -tekniikassa ne rakentuvat kesken tilaisuuden. Camp -tekniikan heikkous onkin tietynlainen kaoottisuus sekä keskustelun suuntaaminen oikeaan aiheeseen.

3.4 Avoimet kokoukset

Yksinkertaisimpia yhteiskehittämisen keinoja ovat avoimet kokoukset. McComasin et al. (2010, s. 123) mukaan avoin kokous on jonkin organisaation tai järjestön, kuten kaupungin tai kunnan, järjestämä avoin tilaisuus, jossa kerrotaan meneillään olevasta hankkeesta, innovaatiosta tai projektista. Avoimen kokouksen tavoite on informoida ihmisiä ja kartoittaa heidän huoliensa tai ehdotuksia projektia kohtaan. Ennen kokousta osallistujat eivät mahdollisesti ole tietoisia koko hankkeesta, vaan se kerrotaan heille kokouksessa. Avoimet kokoukset ovat kuitenkin vapaaehtoisia osallistumisen kannalta. Rasch (2019, s. 502) osoittaa, etteivät avoimet kokoukset ole hyviä keinoja saada tietoa yleisestä näkemyksestä, sillä paikalle saapuu yleensä vain pieni joukko, jossa on mukana erilaisia ääripäitä ja oman edun tavoittelijoita. Näin ollen tapahtumassa esille tulleet asiat eivät ole aina yhteisön enemmistön mielipiteitä. Avoimet kokoukset ovat kuitenkin arvokkaita tilaisuuksia luomaan luottamusta yhteisön ja suunnittelijoiden välille, vaikka niissä ei edes kävisi osallistujia.

Kelly (2010, s. 98–99) jäsentää avoimia kokouksia vielä erilaisille tasoille, mitkä ovat avointen tilaisuuksien sijaan suunnattu tietyille fokusoiduille joukoille tai joukkojen ydinhenkilöille. Näillä tilaisuuksilla voidaan saada selville, mitkä asiat ovat tietyille ihmisille tärkeitä ja mitä asioita tietyt joukot erityisesti seuraavat. Tilaisuuksia voidaan pitää myös erikseen erilaisille joukoille, jolloin niissä keskustellaan juuri paikalla olevaa kohdejoukkoa kiinnostavaa asiaa.

3.5 Kyselyt

Kelly (2010, s. 99) mainitsee teoksessaan erilaisten kyselyiden hyödyn yhteiskehittämisen työkaluna. Kysely on erityisen hyvä työkalu saada ilmi niin kutsutun hiljaisen valtaosan mielipiteet asioihin. Hiljainen valtaosa väestöstä on se joukko, jolla ei ole aikaa tai muita resursseja osallistua mihinkään yhteisölle tarkoitettuihin kehittäviin tapahtumiin tai tilaisuuksiin. Suurella osalla tästä enemmistöstä ei ole vahvoja mielipiteitä asioihin, mutta suurena joukkona heidän mielipiteidensä vaikutukset yhdessä ovat valtavia. Kyselyllä saadaan aina parhaiten esiin koko yhteisön mielipiteet asioihin.

Punch (2003, s. 29) täsmentää, että kyselyiden päätarkoitus on ohjata kehittäjät oikean keksityn ratkaisun pariin. Ensisijaisesti kyselyillä halutaan varmistaa, mikä ratkaisusta tai suuntauksista on oikea. Tämä tarkoittaa sitä, että kyselyihin on jo keksitty valmiiksi vastausvaihtoehtoja, joista osallistujan tulee valita hänen mielestään sopivin vaihtoehto. Kyselyt voivat myös vaihdella ohjatun kyselyn sekä ohjaamattoman kyselyn välillä. Ohjaamattomassa kyselyssä osallistuja saa kirjoittaa omia mietteitä ja kirjoituksia. Teoksessa mainitaan, että hyväksi osoittautunut keino kyselyissä on edetä tunnetuista aiheista tuntemattomiin sekä yleisistä kysymyksistä kysymyksiin. Näin ollen kaikkein tarkimmat kysymykset tulee jättää kyselyn loppupuolelle. (Punch. 2003, s. 29)

3.6 Charrettet

Condon (2008, s. 17–18) kertoo charreteista yhteiskehittämisen työkaluina. Charreteissa on mukana suunnittelijoita, asiantuntijoita, erilaisten ryhmien jäseniä ja asukkaita niin kuin muissakin yhteiskehittävissä tilaisuuksissa. Charretet ovat yleensä pidempi kestoisia tapahtumia kuin muut yhteiskehittämistilaisuudet, sillä ne voivat kestää jopa viikon kerrallaan. Niissä kuitenkin pystytään saamaan valmiiksi virallisia suunnitelmia ja papereita yhdessä kohderyhmän kanssa, jolloin suunnitelmiin ei tule myöhemmässä vaiheessa niin paljon vastarintaa kohderyhmästä. Näin ollen ne nopeuttavat suunnitelmien hyväksymistä. Bedi (2016, s. 51–53) sen sijaan määrittelee charretten tilaisuutena olevan sellainen, missä asiantuntijat ja kehittäjät luovat erilaisia ratkaisuja ja suunnitelmia, joita tuodaan kohderyhmälle tarkastettavaksi. Kohderyhmä antaa oman mielipiteensä ratkaisusta, jonka jälkeen suunnitelmat lähetetään takaisin asiantuntijoille uudelleen tai jatkokehitettäväksi. Näin saadaan aikaan suunnittelulle kiertokulku, jonka kautta saadaan hiottua suunnitelmasta sopiva kummallekin osapuolelle. Bedi tarkentaakin, että suunnittelijoiden tehtävänä on asettaa kysymyksiä kohderyhmälle eikä antaa vastauksia. Kohderyhmän tulee lopulta hyväksyä suunnitelmat, ennen kuin ne ovat valmiita toteutettaviksi.

Yksinkertaistettuna charretteja on kahta erilaista: visioivia charretteja ja toimeenpanevia charretteja. Visioiva charrette on spekuloiva tutkimus tulevaisuuden mahdollisuuksista. Niissä tuotetaan erilaisista ajatuksista ja ideoista erilaisia kuvia. Visioivissa charreteissa täytyy olla mukana piirtotaitoinen suunnittelija, joka osaa muuttaa nopeasti erilaisia näkökulmia kuviksi. Tällaisissa charreteissa tuotetaan erilaisia vaikuttavia ja spekuloivia tulevaisuuden kuvia asiasta, jota kehitetään. Kuviin lisätään yleensä myös selitteitä, jotta

jokainen niitä tutkiva voi ymmärtää ideoiden tarkoituksen. Visuaaliset charretet eivät yleensä ole niin virallisia kuin toimeenpaneavat. (Condon 2008, s. 17–23)

Toimeenpanevia charretteja käytetään silloin, kun täytyy saada aikaan toimeenpaneva suunnitelma ja siihen kuuluvia virallisia dokumentteja. Tällaiset charretet ovat paljon virallisempia kuin visuaaliset charretet. Toimeenpaneviin charretteihin ei voida valita osallistujia kohderyhmästä heidän omien halujensa mukaan, vaan asiantuntijoiden lisäksi osallistujiksi tulee valita henkilöitä, joilla on jollakin tavalla laillista päätäntävaltaa kehitettävästä asiasta. Kohderyhmästä tulee kuitenkin olla enemmän osallistujia kuin asiantuntijoita. Toimeenpanevissa charretteissa asiantuntijoiden tulee osata kuvata virallisiin papereihin hyvin tarkasti, millaisia muutoksia kehitettävään asiaan halutaan, jotta maallikkokin voi ymmärtää niitä. Muutokset tulee selittää kuvin ja erilaisin sanallisin selityksin. Näissä tapahtumissa kohderyhmä näkee siis reaaliaikaisesti, kun virallisia papereja luodaan. Näin ollen asiantuntijoiden pitää ikään kuin piilotella auktoriteettiaan, jotta näissä charretteissa kohderyhmä voi tuntea itsensä tärkeäksi. (Condon 2008, s. 26–28.) Bedin (2016, s. 53) mukaan tämän tyylliset charretet sopivat pienempien, konkreettisten ongelmien ratkaisuun, joissa ei tarvitse tietää paljon taustatietoa ja joiden tavoitteet ovat helposti ymmärrettävissä.

4. ALUEKEHITTÄMINEN KÄSITTEENÄ

Aluekehittäminen on monen asian summa. Palmin (2016) mukaan se on ministeriöiden, maakuntien, kuntien ja muiden osapuolien yhteistyöhön perustuvaa alueiden hyvinvoinnin edistämistä. Sotarauta (2007, s. 1) määrittelee aluekehittämisen olevan yhden tai useamman osapuolen vaikutusta aluekokonaisuuden kehityksen kulkuun. Se voi olla omista lähtökohdista uuteen suuntaavaa tai uusiin olosuhteisiin sopeutuvaa.

Aluekehittämisessä verrataan tulevaa kehittyntä aluetta itseensä menneisyydessä. Siinä luodaan uusia hyödykkeitä sekä pyritään hyödyntämään alueiden erityispiirteitä. Aluekehittämisen tavoitteiksi voidaan luetella alueiden kilpailukyyn ja elinvoimaisuuden parantamista, väestön hyvinvoinnin kohottamista sekä kestävä alueen luomista. Aluekehittämisessä pyritään parantamaan alueen arvoa. (Sotarauta, 2015. s. 2) Simao et al. (2008, s. 2027) muistuttavatkin, että aluekehittäminen koskee monia eri ihmisiä, minkä vuoksi sitä tulee tehdä aina yhteistyössä.

Eri osapuolien vuoksi ei ole kehittämisen aikana varmaa tuleeko lopputuloksesta kaikille mieleinen. Usein alueen avaintoimijat määrittävätkin vasta kehittämisen jälkeen onko kehitys onnistunut. Aluekehittämisessä ei ole tarkkaa tavoitteiden määrittämistä eikä oikeita keinoja. Aluekehittäminen onkin lähinnä eri osapuolien välistä keskustelua tulevaisuudesta ja kehityksestä. Eri osapuolilla voi olla useita erilaisia tavoitteita ja näkemyksiä, joita onkin tärkeä tuoda yhteen, jotta löydettäisiin kaikille osapuolille sopivia kompromisseja. (Sotarauta, 2015. s. 2)

Aluekehittämisen tulee olla pitkäjänteistä ja johdonmukaista toimintaa. Sen tuloksia voidaan tarkastella vasta vuosien päästä. Vaikka aluekehittämisessä käytetään paljon suunnitelmia ja suunnittelua, alueista muodostuu omankaltaisiaan eikä sellaisia, miten ne on aikaisemmin suunniteltu. Tämän vuoksi onkin tärkeää, että taustalla on koko ajan keskustelua siitä, mikä aluekehittämisessä on toivottavaa ja mikä on haitallista. Näin pystytään paremmin ohjaamaan kehitystä oikeaan suuntaan ja välttämään pahimmilta skenaarioilta alueen kannalta. (Sotarauta, 2015. s. 14)

Aluekehittämisessä on tärkeää rajata alue, mitä tutkitaan ja kehitetään. Alueen käsitteenä voi viitata kuntaan, kunnanosaan, kylään, kaupunkiin tai suurempiin

aluekokonaisuuksiin, kuten Ounasjokivarteen. Alue voi olla myös määriteltynä hallinnollisesti, poliittisesti, toiminnallisesti, kulttuurisesti tai luonnonmaantieteellisesti. (Sotarauta, 2015. s. 1)

Sotaraudan et al. (2007) mukaan aluekehittämisen voi jakaa kahteen osaan: endogeeniseen ja eksogeeniseen aluekehittämiseen. Endogeenisessa aluekehittämisessä kehitys tapahtuu sisältä päin vauhdittavista tekijöistä, jolloin yritetään luoda uutta hyödyntämällä paikallisia resursseja. Eksogeenisessä aluekehittämisessä kehitys sen sijaan tapahtuukin ulkopuolisista syistä johtuvista tapahtumista sekä innovaatioista.

5. YHTEISKEHITTÄMINEN ALUEKEHITTÄMISESSÄ

5.1 Osallistuminen ja osallistaminen

Laihosalo (2004, s. 38–40) kirjoittaa pro gradussaan, että osallistumisella tarkoitetaan sellaisia toimia, joilla asukkaat pyrkivät vaikuttamaan päätöksentekoon. Osallistumisen tulee olla tarkoituksellista eikä tarkoituksetonta. Osallistumisen ei tarvitse aina tulla suoraan yksilön kautta, vaan yksilöt voivat vaikuttaa päätöksentekoon myös eri sidosryhmien kautta.

Osallistaminen eroaa osallistumisesta siinä, että osallistamisessa kansalaisia kehoitetaan ja vaaditaan osallistumaan yhteiskunnallisiin hankkeisiin. Osallistamisessa osallistumisen tarve on syntynyt muualta kuin osallistujien puolelta. Silti osallistuminen on tässäkin tapauksessa osallistujalle hyödyllistä. Osallistumisen ja osallistamisen käsitteet ovat käytännössä hankala erottaa toisistaan. (Laihosalo 2004, s. 39.) Tuurnas ja Haveri (2017, s. 72–73) totesivat tutkimuksessaan, että kansalaisten osallistaminen yhteiskehittämiseen on haastavaa. Tutkimuksessa huomattiin, että asukkaat saatiin motivoitua osallistumiseen sillä, että tavoitteet rakennettiin jo alusta alkaen asukkaiden ja ammattilaisten kanssa yhteistyössä. Tavoitteita ei siis asetettu valmiiksi ammattilaisten toimesta ennen kuin asukkaita otettiin kehittämiseen mukaan.

Tuurnaksen ja Haverin (2017, s. 58–59) mukaan osallistuminen, osallistaminen sekä osallisuuden tunteen vahvistuminen aluekehittämisessä on lisännyt alueiden sosiaalista pääomaa. He mainitsevat osallistumisen olevan eräs aluekehittämisen ydinlähtökohdista. He myös täsmentävät, että asukkaita ei tule ajatella tässä tapauksessa pelkästään kuluttajina, vaan heitä tulee ajatella myös kehittämiseen osallistuvina toimijoina.

5.2 Yhteiskehittämisen osapuolet

Usean eri yhteiskehittämisen työkalun yhteydessä puhutaan siitä, kuinka tärkeää on löytää oikea ryhmä tai henkilöt, joita käytetään apuna yhteiskehittämisessä. Tarkempana asiana painotetaan, että erilaisilta sidosryhmiltä tulee ottaa johtavia ryhmiä mukaan prosesseihin tai kohderyhmästä tulee etsiä jollain tapaa merkittäviä henkilöitä, jotka voivat puhua muiden ihmisten puolesta. (Condon 2008.; Kelly 2010; Bovaird et al. 2015.). Myös Roser et al. (2013, s. 26–27) asettavat yhdeksi yhteiskehittämisen alun pääkysymykseksi: ketä otetaan mukaan yhteiskehittämiseen? Aluekehittämisen parissa tähän vastauksen antaa Mattila (2014, s. 44–45), joka on tutkinut, kuinka eri toimijat saadaan yhdessä toteuttamaan palvelut uudelle asuinalueelle. Hän on jakanut alueen asukkaat kuuteen pääryhmään, jotta aluetta on voitu tarkastella erilaisista näkökulmista. Nämä pääryhmät ovat:

1. Asukkaat ja yhdistykset
Alueen asukkaiden ja yhdistysten edustajat
2. Rakennuttajat
Näkemykset alueen tavoitteiden toteuttamisessa.
3. Arkkitehdit ja brändääjät
Keskittyvät erityisesti alueen imagon ja brändin luontiin
4. Yrittäjät
Alueen palveluiden yritysedustajat
5. Kaupungin vaikuttajat
Niin peruspalveluiden toteuttajia kuin kaupunkisuunnittelun päättäjiä
6. Tutkijat ja professorit
Erilaisen asumisen ja palveluiden tuottamisen asiantuntijoita

Näiden ryhmien yhteinen toiminta ja kehittäminen takaa hyvän lopputuleman aluekehittämisessä. Ryhmien avulla aluetta pystytään tarkastelemaan useasta eri näkökulmasta ja näin ollen saadaan laajempi kuva kehitettävästä alueesta.

5.3 Yhteiskehittämisen kolme eri ryhmää

Aluekehittämisessä voidaan käyttää hyödyksi kolmea erilaista yhteiskehittämisen ryhmää. Bovaird et al. (2015, s. 3–6) kertoo kollektiivisesta yhteiskehittämisestä. Kollektiivisessa yhteiskehittämisessä ideat kerätään kollektiivisesti eri alueista. Näistä ideoista luodaan yhdessä ratkaisu esillä olleeseen ongelmaan. Ratkaisua hyödynnetään kaikilla alueilla, jotka olivat kehittämisessä mukana, tai koko yhteiskunnan tasolla. Kollektiivinen yhteiskehittäminen rajaa pois oman edun tavoittelua, kun kehitys ehdotukset tuodaan erilaisten kollektiivisten alueiden kautta kaikille muillekin alueille. Kollektiiviseen yhteiskehittämiseen saadaan todennäköisemmin nuorempia osallistujia kuin muihin yhteiskehittämisen ryhmiin. Tuurnas ja Haveri (2017, s. 65) taas määrittelevät kollektiivisen yhteiskehittämisen pienemmässä muodossa, jossa asukkaiden ja asiakkaiden osallistuminen tapahtuu asukaslautakuntien ja järjestöjen kautta.

Brudney ja England (1983, s. 63–64) esittävät ryhmäyhteiskehittämisen, jossa yhteiskunnasta otetaan yhtenäisiä joukkoja, kuten yhdistyksiä, mukaan kehittämään yhteistä palvelua. Erona Tuurnaan ja Haverin kollektiiviseen yhteiskehittämiseen on siinä, että ryhmät eivät ole yhtä merkittäviä, jolloin niitä ei esimerkiksi ole tarvinnut laillisesti rekisteröidä mihinkään, vaan ne voivat olla rakennettu juuri yhteiskehittämistä varten. Ryhmien käyttäminen yksilöiden sijaan antaa asiantuntijoiden ulkopuolelta tuleville ideoille suuremman painoarvon, sillä asiantuntijat arvostavat enemmän ryhmän mielipidettä. Vaarana on vain se, että jotkin hyvät kehitysideat saattavat jäädä ainoastaan ryhmän sisälle ilman, että asiantuntijat edes kuulevat niitä.

Kolmas ryhmä on yksittäinen yhteiskehittäminen. Se on Petukien (2010, s. 143) mukaan yhteiskehittämistä, jossa tehdään passiivista kehittämistä yksilötasolla. Tätä on yksilöiden tietyt valinnat, joista voidaan tehdä johtopäätöksiä aluekehittämistä varten. Brudney ja England (1983, s. 62–63) mainitsevat yksilötason yhteiskehittämisen olevan esimerkiksi sitä, että yksilö huomauttaa kaupunkia jonkin tietyn alueen roskaamisesta ja ehdottaa, että sinne lisättäisiin uusi jäteastia.

5.4 Avoimet kokoukset

Avoimia kokouksia pidetään aluekehittämisen yhteydessä lain vuoksi. Maankäyttö- ja rakennuslain ensimmäisen luvun 6 pykälässä lukee: ”Kaavaa valmisteltaessa on oltava vuorovaikutuksessa niiden henkilöiden ja yhteisöjen kanssa, joiden oloihin tai etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, siten kuin jäljempänä tässä laissa säädetään. Kaavoja valmistelevien viranomaisten on tiedotettava kaavoituksesta sillä tavoin, että niillä, joita asia koskee, on mahdollisuus seurata kaavoitusta ja vaikuttaa siihen.” (Finlex. 1999.) Avoimet kokoukset ovat siis lainvoimaisia tilaisuuksia, joista ei niinkään pyritä saamaan irti kehitysehdotuksia.

Maankäyttö- ja rakennuslain 8 luvun 63 pykälän mukaan kaavoja laadittaessa on myös tehtävä erillinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä. Kaavojen vireille tulosta on ilmoitettava sillä tavoin, että osallisilla on mahdollisuus saada tietoja kaavoituksien lähtökohdista. (Finlex. 1999.) Avoimet kokoukset ovat oleellinen osa osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyiden suunnitelmaa

5.5 Kyselyt

Kellyn (2010, s. 99–101) mukaan kyselyillä saadaan aluekehittämisen yhteydessä irti hiljaisen valtaväestön mielipiteitä, joilla ei mahdollisesti ole aikaa tai vain muuten mielenkiintoa osallistua asukkaille tarkoitettuihin tilaisuuksiin. Aluekehittämisen yhteydessä toimivaksi ratkaisuksi on todennettu avoin kysely, jossa vastaaja saa itse kirjoittaa mielipiteitä kysymykseen ja ohjaavat kyselyt, joissa pyritään saada kartoitettua muutamasta vaihtoehdosta asukkaiden mielestä sopivin vaihtoehto heidän alueensa kehittämiseen.

Kyselyiden lopputulema tulee kuitenkin tuoda ilmi kohdealueen ihmisille, jotta he näkisivät, mihin suuntaan valtaväki haluaa viedä aluetta. Kyselyiden vaarana on niiden väärin ymmärtäminen niin tutkijoiden kuin asukkaiden osalta. Tämän aiheuttamaa riskiä voidaan pienentää keskustelemalla asukkaiden ja asiantuntijoiden välillä kyselyiden tuloksista. Kyselyt tulee siis toteuttaa huolella, jotta väärinymmärryksiltä välttyään. (Kelly 2010, s. 101)

5.6 Camp -tekniikat

Anttiroiko (2013a, s. 349–350) on pohtinut camp -tekniikoiden käyttöä kaupunkisuunnittelussa. Hän mainitsee camp -tilaisuuksien olevan luovia, omaehtoisia ja avoimia tilaisuuksia. Näin ollen näistä tilaisuuksista saadaan irti monia erilaisia ratkaisuehdotuksia. Ongelmana camp -tekniikassa on tietynlainen harrastelijamaisuus ja sitä kautta satunnaisia kehittymistarpeita korottava lähestymistapa. Luovuuden parantuessa camp -tilaisuuksien kytkentä viralliseen suunnittelujärjestelmään heikkenee, sillä aiheita ei ole aina keksitty valmiiksi. Näin ollen kaikkea suunnittelua ei voida ottaa relevanttina tietona vastaan. Suurin kysymys onkin, miten camp -tapahtumat saadaan osaksi virallista aluekehittämistä.

Camp -tekniikoilla saadaan lisättyä oleellisesti luovuutta ja luovien ideoiden kehittämistä. Ne myös lisäävät yhteisöllisyyttä ja asukkaiden sitoutumista alueeseen, jolloin lopulta alueen arvoa saadaan nostettua korkeammaksi asukkaiden silmissä. (Anttiroiko 2013a, s. 350)

5.7 Skenaarioiden luominen

Nguyen et al. (2014, s. 1–3) ovat käyttäneet erilaisten skenaarioiden näyttämistä kohdeväestölle työkaluna aluekehityksessä. Skenaariot ovat erilaisia tulevaisuuden kuvia, joita voidaan olettaa toteutuvan, jos esimerkiksi alueella ei tapahdu muutoksia tai jokin merkittävä muutos oletetaan tapahtuvan. Nguyen et al. (2014, s. 1–3) tutkimuksessa skenaariot olivat toteutettu keräämällä tietoa erilaisilta alueen kehitykseen osallistuvilta osapuolilta sekä asukkailta. Heidän avullaan pystyttiin luomaan useampia alueen tulevaisuuden kuvia. Tutkimuksessa todettiin, että näyttämällä skenaarioita asukkaille, asukkaat ymmärsivät paremmin, mitä ratkaisuja muutoksilla haettiin ja miten heidän panoksensa muutoksiin vaikuttaisi.

Tutkimuksessa huomattiin, että näyttämällä pahimpia skenaarioita, mitä alueelle pystyisi tapahtumaan, saatiin kohderyhmä luomaan syvällisempiä ratkaisuja ongelmiin. Kohderyhmä ei näyttäytynyt enää vain tiedonlähteenä, vaan myös osana suunnittelujoukkoa. Heidät saatiin ymmärtämään, että suunnittelun tarkoitus oli saada

hyötyä kummallekin osapuolelle. Suurin hyöty skenaarioiden näyttämisessä työkaluna oli siinä, että kohderyhmä pystyi muokkaamaan tutkijoiden fokusta oikeaan suuntaan kehittämisessä. Tutkijat pystyivät paremmin näkemään, mitkä ratkaisut itsessään olivat ensisijaisen tärkeitä asukkaille. (Nguyen et al. 2014. s. 5)

5.8 Charrettet aluekehittämisessä

Condon (2007, s. 96–97) mainitsee, että aluekehittämisen tapauksessa työalueen kiertokäynti on oleellinen osa charrettea. Vaikka suurin osa sidosryhmien ja ammattilaisten edustajista tuntee hyvin kehitettävän alueen, sen voi nähdä ihan uudessa valossa, kun alueella käy muiden ryhmäläisten kanssa. Ideaalisti charrettien järjestäjät esittelevät kiertueella aluetta ja keskittävät puheensa oleellisiin kohteisiin.

Tanaka et al. (2009, s. 311–317) tutkivat paikkatietojärjestelmää apuvälineenä charretteihin. Heidän tutkimuksessaan todettiin, että paikkatietojärjestelmän suurin hyöty on ajatuksien jakaminen karttojen tasolla siinä muodossa, että kaikki pystyvät ymmärtämään ne. Paikkatietojärjestelmillä ja niiden avulla luoduilla kartoilla pystyttiin myös kiertämään kielimuuriongelmat. Ne siis toimivat ikään kuin siltana suunnittelijoiden sekä kohderyhmän välillä. Tutkimuksessa huomattiin myös, että kuvat toimivat paremmin pienempien alueiden suunnitteluissa, kun taas paikkatietojärjestelmillä pystyttiin suunnittelemaan suurempia alueita. Pienempien alueiden käsittelyssä ei saada tarpeeksi tarkkaa kuvaa paikkatietojärjestelmien avulla. Lopulta Tanaka et al. (2009, s. 311–317) totesivat, että paikkatietojärjestelmä on hyvä työkalu charrettien avuksi, joskin se ei toimi täydellisesti ilman kuvia. Condonin (2007, s. 19–23) mukaan charrettet tulisi pitää suuren kartan rinnalla, jotta sidosryhmät voisivat hahmotella siihen päälle kehitysehdotuksiaan. Paikkatietojärjestelmän avulla kuitenkin kaikkien osallistujien on helpompi seurata ehdotuksia ja muokata karttaa oman mielipiteensä mukaan muille nähtäväksi.

5.9 U-city

Ki (2013, s. 582–583) esittelee aluekehittämisen työkaluna käytettävän paikkatietojärjestelmään perustuvan U-cityn, joka on kehitetty Etelä-Koreassa. U-city on tietokoneella luotu internetin välityksellä toimiva sovellus, johon on luotu 3D-malli alueesta, mitä halutaan tarkastella. Sovellukseen liittyy tiedon jakaminen, asukkaiden osallisuus ja tavoitteellinen infrastruktuurin kehittäminen. Se auttaa suunnitelmien kehittämisessä lainvoimaisissa rajoissa. Se esimerkiksi muistuttaa, mitä kaikkea tulee ottaa lain mukaan huomioon aluekehittämisessä. Se myös antaa suunnitelmille konkretiaa 3D-mallin kautta. Jang ja Suh (2010, s. 262–263) tarkentavat, että käytännössä U-citylla tarkoitetaan kaupunkia, jossa voidaan käyttää hyödyksi internetiä, sen jokaisessa kulmassa. Näin ollen tietokone ja internet kytketään moniin arkisiin välineisiin, kuten autoihin, hisseihin ja radioihin, jotka keräävät käyttäjistään tietoa. Tällä tiedolla sovellus pystyy itsessään kehittämään alueen palveluita sekä infrastruktuuria käyttäjilleen sopivammiksi. U-city onkin melko laaja käsite, jolla ei ole täysin selviä rajoja.

Anttiroiko (2013b, s. 502–505) esittää U-cityjen alueellisen eron. Hän kertoo tutkimuksessaan, että u-cityt saavat Aasiassa positiivisemmän vastaanoton kuin Euroopassa ja Länsimaissa. Suomessa ja Ruotsissa yksilöt arvostavat enemmän omaa yksityisyyttään, eikä näin ollen haluta jakaa koko ajan tietoa pilvipalveluun. Euroopassa muutenkin täytyy tarkkaan miettiä, miten humaniset ja yksityisten asioiden salassapito saataisiin ratkaistua ennen kuin U-city teknologia voitaisiin kunnolla ottaa käyttöön.

Ki (2013, s. 582–587) on soveltanut U-citya Myongjin yliopiston kanssa kehittämänsä sovellukseen. Sovelluksella on pyritty auttamaan kaupunkisuunnittelua sekä pyritty helpottamaan asukkaiden osallistumista tähän prosessiin. Sovellus ottaa normaalisti huomioon kaupunkisuunnitteluun sisältyviä lakeja. Se esimerkiksi muistuttaa kokouksien pitämisestä ja suunnittelee alustavasti kokouksen rakenteet. Samalla se lähettää kokouskutsut asukkaille automaattisesti sovelluksen kautta. Normaalin U-city sovelluksen sijaan heidän sovelluksensa sisältää moduulin, joka suosii jaettua julkista tietoa sekä yhteisön osallistamista. Tällä moduulilla on pyritty lisäämään asukkaiden mielenkiintoa kaupunkisuunnittelua kohtaan. Sovelluksen avulla maanomistajat ja alueenkäyttäjät voivat suoraan katsoa, miten suunnitelmat vaikuttavat juuri heidän omistamiinsa tai käyttämiinsä alueisiin ja näkemään, millaisia muutokset ovat heidän näkökulmastaan katsottuna.

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Yksinkertaisimmillaan yhteiskehittäminen on tasavertaisia osapuolia kehittämässä yhteistä asiaa, missä opitaan toisilta avointa vuorovaikutusta hyödyntäen (Asunto ensin, 2016). Yhteiskehittämiseen tarvitaan kuitenkin paljon erilaista tietoa, jotta sen avulla saadaan hyviä tuloksia aikaan. Aluekehittämisen yhteydessä yhteiskehittämällä tarkoitetaan alueella vaikuttavien osapuolien yhteistyötä ja vuorovaikutusta. Yhdessä asukkaiden kanssa käytyyn yhteiskehittämiseen on kuitenkin monia työkaluja, jotka helpottavat yhteiskehittämisen tuloksellisuutta.

Bovaird et al. (2015, s. 2) kertovat tutkimuksien osoittavan, että palveluiden kehittämisen osalta yksilöitä saadaan todennäköisimmin osallistumaan yhteiskehittämiseen individuaalisesti ja silloin, kun osallistumiseen tarvittavat toimet järjestetään helpoiksi. Kuitenkin suuremmissa yhteiskehittämishankkeissa voidaan sanoa, että yhteiskehittäminen toimii parhaiten eri sidosryhmien kautta. Tutkimuksen mukaan asukkaat osaavat myös luottaa rakennuttajaan toimijana aluekehittämisessä (Mattila. 2014, s. 63) Toisaalta aluekehittäjän tulee ottaa huomioon myös alueen hiljaiset asukkaat, jolloin kyselyiden merkitys kehittämisen ohjaamiseen korostuu. Kehittäjät pystyvät ikään kuin tarkistamaan, ovatko he kehittämässä aluetta sidosryhmien kanssa oikeaan suuntaan järjestämällä ohjaavia kyselyitä alueelle. (Kelly 2010, s. 101)

Kaikissa yhteiskehittämisen työkaluissa voidaan nähdä aivoriihen idea. Aivoriihi on ollut monen muun yhteiskehittämistyökalun lähtökohta, kuten charrettien ja camp -tekniikoiden, jotka ovat aivoriihestä eteenpäin kehitettyjä luovuustekniikoita. (Anttiroiko. 2013a, s. 338.) Näistä tekniikoista charrettet näyttävät olevan eniten käytetty työkalu aluekehittämisen parissa. Kellyn (2010, s. 102) mukaan charrettien vahvuus on siinä, että asukkaat voivat suoraan osallistua suunnittelutapahtumaan ja pystyvät näkemään sen käytännön. Hän kuitenkin sanoo charrettenkin olevan parhaimmillaan ohjaavana tapana suunnitella aluetta, jolloin asukkaiden odotukset eivät nouse liian suuriksi. (Kelly. 2010, s. 102) Charrettien parissa ajatukset ja ideat eivät myöskään hairahdu niin helposti kuin camp -tapahtumissa. Charretit myös omalla tavallaan luo skenaarioita näytettäväksi, kun skenaariot muodostetaan itse charretissa, eikä etukäteen. Bedin (2016, s. 53) mukaan charrettet sopivatkin parhaiten konkreettisten ja helposti ymmärrettävien kokonaisuuksien kehittämiseen.

U-cityt ovat parempia aluekehittämisen työkaluja silloin, kun olemassa olevaa aluetta halutaan kehittää eteenpäin eikä heti silloin, kun luodaan uutta aluetta. Suomessa U-cityjen ongelmana on kuitenkin tietoturva ja yksityisyyden varjelu (Anttiroiko 2013, s. 505). U-citya on kuitenkin hyvä käyttää aluekehittämisen työkaluna tulevaisuudessa, kun tietotekniikka kehittyy. U-cityn avulla saadaan kyselyjen tavoin suuremman joukon mielipiteitä kehitettävistä asioista, sillä niitä on suhteellisen helppo käyttää. U-city myös mahdollistaa asukkaita näkemään aluekehittämisen konkreettisesti heidän omasta näkökulmastaan. (Ki 2013. s. 582–587) U-cityssa on kuitenkin vielä paljon kehitettävää ja markkinoitavaa, jotta se saadaan tuotua Suomeen alueiden yleiseen käyttöön. Myös asukkaiden motivointi U-cityn käyttöön voi olla haasteellista.

Yhteiskehittämisessä ei ole yhtä ainoaa toimivaa työkalua aluekehittämiseen. Ideaalia onkin käyttää yhdessä useampaa eri yhteiskehittämisen keinoa, jotta toisten työkalujen heikkoudet voidaan paikata toisilla. Tärkeää on kuitenkin saada valittua sopiva joukko yhteiskehittämään sekä löytää keinot, millä pystytään saada kyseinen joukko osallistumaan ja motivoitumaan.

LÄHTEET

- Aaltonen, S., Hytti, U., Lepistö, T., & Mäkitalo-Keinonen, T. (2016). Yhteiskehittäminen: kaikki siitä puhuu, mutta mitä se on ja miten siinä onnistua? Turun yliopisto. Luettavissa (viitattu 2.12.2019): <https://www.utu.fi/fi/ajankohtaista/uutinen/yhteiskehittaminen-kaikki-siita-puhuu-mutta-mita-se-on-ja-miten-siina>
- Al-Kodmany, K. (2000). Using Web-Based Technologies and Geographic Information Systems in Community Planning. *Journal of Urban Technology*. Vol. 7 Issue 1, pp. 1–30. Luettavissa (viitattu 2.12.2019): <http://web.a.ebscohost.com.lib-proxy.tuni.fi/ehost/detail/detail?vid=0&sid=685112ba-23b8-4903-a473-911aa7cd6790%40sessionmgr4008&bdata=JkF1dGhUeXBIP-WNvb2tpZSxpcCx1aWQmc2l0ZT1laG9zdC1saXZlJnNjb3BIPXNpdGU%3d#AN=3807439&db=asn>
- Anttiroiko, A. (2013a). Aivoriihestä BarCamp-tapahtumiin: luovuustekniikat kaupunkikehittämisen apuna. *Kunnallistieteen aikakauskirja* 41 s. 335–355. Helsinki: Kunnallistieteen yhdistys. Luettavissa (viitattu 2.12.2019): <https://www.doria.fi/handle/10024/104081>
- Anttiroiko, A. (2013b). U-cities reshaping our future: reflections on ubiquitous infrastructure as an enabler of smart urban development. *AI & SOCIETY*. Vol. 28 Issue 4, pp. 491–507. London: Springer London. Luettavissa (viitattu 2.12.2019): <https://link.springer.com/article/10.1007%2Fs00146-013-0443-5>
- Asunto ensin. Yhteiskehittäminen (co-creation) pähkinänkuoressa. Luettavissa (viitattu 2.12.2019): <https://asuntoensin.fi/assets/files/2016/11/Yhteiskehitt%C3%A4minen.pdf>
- Barnett, T., Mendenhall, M. & Simmering, M. (2006). Brainstorming. *Encyclopedia of Management* (5th edition) pp. 43. Gale. Luettavissa (viitattu 2.12.2019): <https://go.gale.com/ps/i.do?p=GVRL&u=tampere&id=GALE|CX3446300026&v=2.1&it=r&sid=summon>
- Bovaird, T., Van Ryzin, G.G., Loeffler & E., Parrado, S. (2015). *Activating Citizens to Participate in Collective Co-Production of Public Services*. Cambridge University Press. Luettavissa (viitattu 2.12.2019):

<https://www.cambridge.org/core/journals/journal-of-social-policy/article/activating-citizens-to-participate-in-collective-coproduction-of-public-services/AC4F410236EC6889C781964F23D1C399>

Brudney, J. & England, R. (1983). Toward a Definition of the Coproduction Concept. *American Society for Public Administration* vol. 43 Issue 1, pp. 56–65. Luettavissa (viitattu 2.12.2019): https://www.jstor.org/stable/975300?seq=1#metadata_info_tab_contents

Condon, P. (2008). *Design Charrettes for Sustainable Communities*. Washington: Island Press. Luettavissa (viitattu 2.12.2019): <https://ebookcentral.proquest.com/lib/tampere/reader.action?docID=3317482>

D'Andrea, F., Rigon, F., de Almeida, A., Filomena, B. & Slongo, L. Co-creation: a B2C and B2B comparative analysis. Emerald Publishing Limited. Luettavissa (viitattu 2.12.2019): <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/MIP-08-2018-0306/full/html>

Frow, P., Nenonen, S., Payne, A. & Storbacka, K. (2015). Managing Co-creation Design: A strategic Approach to Innovation. *British Journal of Management* vol. 26 Issue 3, pp. 463–483. Luettavissa (viitattu 2.12.2019): <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/1467-8551.12087>

Hirvikoski, T., Äyväri, A., Hagman, K. & Wollsten, P. (2018). *Yhteiskehittämisen käsikirja*. Espoon kaupunki. Luettavissa (viitattu 2.12.2019): [URN:ISBN:978-951-857-776-1](https://urn.isbn:978-951-857-776-1)

Jang, M. & Suh, S. (2010). *U-City: New Trends of Urban Planning in Korea Based on Pervasive and Ubiquitous Geotechnology and Geoinformation*. University of Seoul: Institute of Urban Sciences and Department of Urban Administration. Luettavissa (viitattu 2.12.2019): https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-642-12156-2_20

Kelly, E. (2010). *Community Planning: An Introduction to the Comprehensive Plan*, Second Edition. Washington, DC: Island Press. Luettavissa (viitattu 2.12.2019): <http://web.a.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=0&sid=e2194f3e-1736-4ace-bf19-00c4b0c9a638%40ses->

[sionmgr4008&bdata=JkF1dGhUeXBIP-WNvb2tpZSxpcCx1aWQmc2l0ZT1laG9zdC1saXZlJnNjb3BIPXNpdGU%3d#db=nlebk&AN=508542](http://www.sionmgr4008&bdata=JkF1dGhUeXBIP-WNvb2tpZSxpcCx1aWQmc2l0ZT1laG9zdC1saXZlJnNjb3BIPXNpdGU%3d#db=nlebk&AN=508542)

Ki, J. (2013). Developing a geospatial web-GIS system for landscape and urban planning. *International Journal of Digital Earth* vol. 6 Issue 6, pp. 580–588. Myongji University: Department of Public Administration. Luettavissa (viitattu 2.12.2019):

<http://web.b.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=0&sid=ab36687e-31bc-444e-a4a0-807cef0d9f41%40sessionmgr103&bdata=JkF1dGhUeXBIPWNvb2tpZSxpcCx1aWQmc2l0ZT1laG9zdC1saXZlJnNjb3BIPXNpdGU%3d#db=asn&AN=92038959>

Kosonen, R. (2019). Yhteiskehittäminen on strategisen tutkimuksen ydin. Suomen akatemia. Luettavissa (viitattu 2.12.2019):

<https://www.aka.fi/fi/strategisen-tutkimuksen-rahoitus2/blogeja/2019/yhteiskehittaminen-on-strategisen-tutkimuksen-ydin/>

Laihosalo, K. (2004). Asukasosallistuminen Tampereella. Tapaustutkimus Tesoman viheralueiden suunnitteluun osallistumisesta. Pro gradu. Tampere: Tampereen yliopisto. Luettavissa (viitattu 2.12.2019):

<https://trepo.tuni.fi/handle/10024/91607>

Lee, S., Hwang, T. & Choi, D. (2012). Open innovation in the public sector of leading countries. *London: Management Decision* vol. 50 Issue 1, pp. 147–162. Luettavissa (viitattu 2.12.2019): <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/00251741211194921/full/pdf?title=open-innovation-in-the-public-sector-of-leading-countries>

Mattila, J. (2014). Sosiaalisesti kestävän asuinalueen palvelumalli. Diplomityö. Tampereen teknillinen yliopisto. Tampere. Luettavissa:

<https://trepo.tuni.fi/handle/123456789/22602>

McComas, K., Besley, J. & Black, L. (2010). The Rituals of Public Meetings. *Washington: Public Administration Review* vol. 70 Issue 1, pp. 122–130. Luettavissa (viitattu 2.12.2019): <https://search.proquest.com/docview/853757624?pq-origsite=summon>

Mongeau, P. & Morr, M. (1999). Reconsidering Brainstorming. St. Paul: Group Facilitation vol. 1 Issue 14. Luettavissa (viitattu 2.12.2019):

<https://www.csub.edu/~rdaniels/Mongeau%20and%20Morr%201999.pdf>

MRL 132/1999. Maankäyttö- ja rakennuslaki. Luettavissa (viitattu 30.12.2019):

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132>

Nguyen, V. et al. (2014). Scenario planning for community development in Vietnam: a new tool for integrated health approaches?. Abingdon: Global Health Action Vol. 7 Issue 1. Luettavissa (viitattu 2.12.2019):

<https://search.proquest.com/docview/2215233849?pq-origsite=summon>

Osborne, S. & Strokosch, K. (2013). It takes Two to Tango? Understanding the Co-production of Public Services by Integrating the Services Management and Public Administration Perspectives. British Journal of Management vol. 24 Issue 3 pp. 31–47. Luettavissa (viitattu 2.12.2019): [http://web.a.ebsco-](http://web.a.ebsco-host.com/ehost/detail/detail?vid=0&sid=74e9e3dc-5df8-48ea-bfef-44a1746d41b0%40sdc-v-sessmgr02&bdata=JkF1dGhUeXBIP-WNvb2tpZSxpcCx1aWQmc2l0ZT1laG9zdC1saXZlJnNjb3BIPXNpdGU%3d#db=bsu&AN=89598701)

[host.com/ehost/detail/detail?vid=0&sid=74e9e3dc-5df8-48ea-bfef-44a1746d41b0%40sdc-v-sessmgr02&bdata=JkF1dGhUeXBIP-WNvb2tpZSxpcCx1aWQmc2l0ZT1laG9zdC1saXZlJnNjb3BIPXNpdGU%3d#db=bsu&AN=89598701](http://web.a.ebsco-host.com/ehost/detail/detail?vid=0&sid=74e9e3dc-5df8-48ea-bfef-44a1746d41b0%40sdc-v-sessmgr02&bdata=JkF1dGhUeXBIP-WNvb2tpZSxpcCx1aWQmc2l0ZT1laG9zdC1saXZlJnNjb3BIPXNpdGU%3d#db=bsu&AN=89598701)

Palm, J. (2016). Aluekehittäminen on yhteistyötä. Työ- ja elinkeinoministeriö.

Luettavissa (viitattu 2.12.2019): <https://tem.fi/aluekehittamisen-tavoitteet-ja-suunnittelu>

Punch, K. (2003). Survey Research: The Basics. London: SAGE Publications.

Luettavissa (viitattu 2.12.2019): [http://web.a.ebsco-](http://web.a.ebsco-host.com/ehost/ebookviewer/ebook/bmx-IYmtfXzU5NTc0MV9fQU41?sid=c57a7746-743f-463b-90b4-a056977933e9@sessionmgr4006&vid=0&format=EB&lpid=lp_26&rid=0)
[host.com/ehost/ebookviewer/ebook/bmx-IYmtfXzU5NTc0MV9fQU41?sid=c57a7746-743f-463b-90b4-a056977933e9@sessionmgr4006&vid=0&format=EB&lpid=lp_26&rid=0](http://web.a.ebsco-host.com/ehost/ebookviewer/ebook/bmx-IYmtfXzU5NTc0MV9fQU41?sid=c57a7746-743f-463b-90b4-a056977933e9@sessionmgr4006&vid=0&format=EB&lpid=lp_26&rid=0)

Rasch, R. (2019). Are public meetings effective platforms for gathering environmental management preferences that most local stakeholders share? Missoula: Journal of Environmental Management Vol. 245 pp. 496–503. Luettavissa (viitattu 2.12.2019): <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0301479719306802>

Roser, T., DeFillippi, R. & Samson, A. (2013). Managing your co-creation mix: Co-creation ventures in distinctive contexts. *European Business Review* Vol. 25 Issue 1, pp. 20–41. Luettavissa (viitattu 2.12.2019):

<https://search.proquest.com/docview/1266439865/fulltext/6C36A889F79C4F39PQ/1?accountid=14242>

Sotarauta, M. 2015. Aluekehittämisen kehityskaari Suomessa ja peruskäsitteet. Teoksessa Karppi, I. (toim.) *Governance: Hallinnan uusia ulottuvuuksia*. Tampereen yliopisto, johtamiskorkeakoulu; Tampere. Luettavissa (viitattu 2.12.2019): <https://people.uta.fi/~atmaso/verkkokirjasto/aluek.pdf>

Sotarauta, M. et al. (2007). Aluekehittäminen generatiivisena johtajuutena. Tampere: Tampereen yliopisto, alueellisen kehittämisen tutkimusyksikkö. Luettavissa (viitattu 2.12.2019):

https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/65496/aluekehittaminen_generatiivisena_johtajuutena_2007.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Tanaka, T., Abramson, D. & Yamazaki, Y. (2009). Using GIS in community design charrettes: Lessons from a Japan-U.S. collaboration in earthquake recovery and mitigation planning for Kobe. *Habitat International* Vol. 33 Issue 4, pp. 310–318. Luettavissa (viitattu 2.12.2019):

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0197397508000465>

Tuurnas, S. & Haveri, A. (2017). Kuulemista kumppanuuteen? Palvelujen yhteistuotanto asuinalueen kehittämisessä. Teoksessa Böcklund, P., Häkli, J. & Schulman, H. *Kansalaiset kaupunkia kehittämässä*. s. 58–79. Tampere: Tampere University Press. Luettavissa (viitattu 2.12.2019):

<https://trepo.tuni.fi/handle/10024/102977>

Tuurnas, S. (2015). Learning to co-produce? the perspective of public service professionals. *Bradford: The International Journal of Public Sector Management* Vol. 28 Issue 7, pp. 583–598. Luettavissa (viitattu 2.12.2019):

<https://search.proquest.com/docview/1732754148?pq-origsite=summon>

Wilson, C. (2013). *Brainstorming and Beyond* first edition. Oxford: Morgan Kaufmann Luettavissa (viitattu 2.12.2019):

https://books.google.fi/books?hl=en&lr=&id=YsnKE2JdlsQC&oi=fnd&pg=PP1&dq=brainstorming+method&ots=M9JiBjbbDd&sig=KFsa0ersEn2AwTTujlXi2cl4Slk&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

